

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Who was Maimonides' principle teacher?
2. Describe "Igeres HaNechama" and "Igeres HaShmad"?
3. Describe "Sefer HaMaor". In what year was it completed?
4. Name some of the major critics of Maimonides' Mishneh Torah. What was their criticism?
5. When did Maimonides take up the practice of medicine?

This and much more will be addressed in the sixth lecture of this series: "Maimonides - The Teacher of the Ages".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VI Lecture #6

MAIMONIDES - THE TEACHER OF THE AGES

Presented by Rabbi Shmuel Irons

I. Rambam-The Giant of the Middle Ages

A.

עלה במעלות האמת בשלום ובמישור יותר מאשר שמענו על כל זולתו מחתימת התלמוד ועד הנה. והוא הדין באמת בפילוסופיה האמתית האנושית כל מה שהבין בה ארסטו וכל מפרשי ספריו. והבין בתשבורת והמספר והמצורף אליהם כל מה שהבין בם אקלידס וחבריו. וידע בתכונה כל מה שנודע מתעלומותי' לבטלמיו"ס הנקר' מגיסט"י וסיעתו ומצא במלאכת הרפואה כל מה שמצאו בה גאליאנוס ואובוקראט וכתותם. וכלל שכלו מקבלת התורה כל מה שנודע והתחדש עד זמנו. אגרת התנצלות מאת ר' ידעיה בן אברהם הפניני מבדר"ש המובא בשו"ת הרשב"א חלק א סימן תיח

[Rambam] excelled in the qualities of truth, peace and righteousness to an extent unheard of since the close of the Talmud. The same applies to his achievements in the field of philosophy. He understood it as well as Aristotle and all of his commentators. He understood geometry, mathematics and all of the related disciplines as well as Euclid and his colleagues. He understood astronomy as well as Ptolemy, the author of Almagest, and those that followed him. He was proficient in medicine and knew all of the writings and discoveries of Galen and Hippocrates and their colleagues. His mind embraced all of the Torah that was known and revealed up until his time. **Rabbi Yedaya HaPenini - Responsa of Rashba 1:418**

B.

פה טמון רבינו משה מבחר האנושי. כתב על גבי קברו.

Here is buried Rabbainu Moshe, the elect of mankind. **Inscription on the Rambam's tombstone**

C.

ממשה עד משה לא קם כמשה. משל העם

From Moshe [Rabbainu] to Moshe [ben Maimon] there has been none like Moshe [ben Maimon]. **Popular folk saying**

D.

וזה אשר אמרת ידידנו בכתבך כי שמעת מקצת אחינו אנשי גליותנו ישמרם צורם שהם מהללים אותי ומרבים ומנשאים ועורכים אותי לגדולי איתנים לפי אהבתם ספרי ובטובם ובחסדם דברו וחברו. ודבר דבור על אופניו ממני שמע ואל אדם אחר אל תשמע. אני קטן מקטני חכמי ספרד אשר עדים בגלות הורד ותמיד אשקד במשמרתי ולא השגתי חכמת אבותי כי ימים רעים וקשים פגעוני ובשלוה לא התלוננו יגענו ולא הונח לנו אבל רצתי אחר הקוצרים בכל שבילים ואלקטה בשבלים אקבץ הבריאות והמלאות והצנומות והרקות לא אבעט זה שבתי הבית מעט ולולי ד' שהיה לנו ואבותינו ספרו לנו לא השגתי המעט אשר אספור וממנו תמיד אשבור. אגרת תימן

That which you, our dear friend, have stated in your letter that you had heard from some of our brethren, members of our exile, may their Rock guard them, that they praise me and raise me up and consider me to be one of the great towering figures, [you should know that it] is due to their love of my works and their goodness and kindness that they so spoke and composed [such praises]. The correct version of these things you should accept from me and not from any other person. **I am one of the humblest of scholars from Spain whose prestige has been lowered in this exile.** I have always toiled at my post and have not reached the wisdom of my forefathers. This is because terrible and difficult days have afflicted me. We have not tarried in tranquility. We have labored without rest. However, I ran after the reapers in all of the paths [of the field] and I gleaned the [fallen] stalks. I gathered the hardy and mature [stalks] but I didn't reject the withered and frail ones [that came my way]. Only recently have I found a home. Had it not been for the G-d who helped us, as we are told He helped our forefathers, I wouldn't have culled the modest store that I have and from which I continually draw. **Rambam's Letter to Yemen**

II. Rabbainu Maimon HaDayan

A.

אני משה בן מיימן הדיין ברבי יוסף החכם בר יצחק הדיין בר יוסף הדיין בר עובדיה הדיין בר' שלמה הרב ברבי עובדיה הדיין זצ"ל. סיום לפירוש המשנה

I am Moshe ben Maimon HaDayan ben Rabbi Yosef HaChacham bar Yitzchak HaDayan bar Yosef HaDayan bar Ovadiah HaDayan bar R. Shlomo HaRav bar Rabbi Ovadiah HaDayan, of blessed memories. **Epilogue to Rambam's Commentary to the Mishna**

B.

וקבצתי כל אשר בא לידי מפירושי אדוני אבי ז"ל. הקדמה לפירוש המשנה להרמב"ם

I have gathered all that was available to me from the commentaries of my master, **my father**, of blessed memory. **Preface from Rambam's commentary to the Mishna**

C.

עוד כתבת שאח"כ בא לידך ספר אחד בלשון הגרי בדיני תפלה ומועד חברו רב מימון אביו של הרמב"ם ז"ל וכתוב בו בלשון הגרי הענין שכוונתו זו בלשון הקדש לוחות הנערי' המתלמדים בהם מותר לכתבם בחולו של מועד. שו"ת תשב"ץ חלק א סימן ב

You have written in addition, that in a *sefer* written in Arabic regarding the *halachos* of *tefilah* and *mo'ed* and authored by **Rav Maimon, the father of Rambam, z"l**, [you discovered his ruling] that it is permitted to write on tablets on *Chol HaMo'ed* for the purpose of teaching young children. **Responsa of Tashbatz 1:2**

D.

התשובה זה הפייס היה קשה מאד על כל מי שקדם וכל פרוש ששמעתי בו אינו מסכים עם מאמרי התלמוד. ומצאתי בקונטרס אבא מרי ז"ל דברים בזה מר' יוסף הלוי רבו זצ"ל והוא אומר אחר דיון ארוך ועדיין לא נתברר לנו וקשי לנו תמיד, כשהיינו למדים תורה אצל ר' יצחק הרב ז"ל. שו"ת הרמב"ם סימן קכו ד"ה התשובה זה

The [details of the] lottery [in choosing *Cohanim*] was a very difficult topic for those of the previous generations. Every explanation that I have heard does not agree with the statements of the Talmud. I have found in a notebook of my master, **my father**, of blessed memory, remarks from Rav Yosef HaLevi, z"l, his master, who said, after a long analysis, "It is still not clear to us and we have always found this difficult when we studied Torah under the guidance of Rav Yitzchak [Alfasi], HaRav, z"l." **Responsa of Rambam 126**

III. The Forced Confessional and the Sanctification of G-d's Name

A.

שאל שאל איש מאנשי דורנו לאיש מאנשי החכמה לפי דבריו ממי שלא קרה עליהם ממה שקרה על רוב קהלות ישראל מזה השמד – המקום יבטלהו – על ענין השמד הזה אשר יכריחוהו בו להודות לאותו איש בשליחות ושהוא נביא אמת, האם יודה האדם בזה בשביל שלא ימות ויטמעו בניו ובנותיו בגוים? . . . וענן הנשאל על זה דבר חלוש אין לו טעם. . . שמי שאומר הדבר ההוא, אפילו קיים התורה כולה בסתר ובגלוי הרי זה גוי! . . . שמי שיודה לאותו איש שהוא נביא אף על פי שהוא אנוס הרי הוא רשע ופסול מפסולי עדות דאורייתא. אגרת השמד

Someone of our generation asked a self styled scholar, a member of a community that did not experience the forced conversion, may G-d annul this [terrible decree], that was the lot of the majority of Jewish communities, regarding this forced conversion in which the [Moslems] forced them to confess that [Mohammed] was G-d's messenger and that he was a true prophet. [*Shahada, the expression of faith that every Moslem makes, is a pillar of Islam. The formula states: la ilaha illa-'llah - Muhammadun rasulu 'illah, There is no god but Allah. Mohammed is his messenger* . . .] Is a person allowed to make this confession in order to avoid death [with the likely consequence] that his children will become assimilated amongst the non Jews? . . . The one who was asked this question responded with a feeble answer that lacked real substance . . . [and stated] that any one who made that confession, even if he [otherwise] fulfilled the entire Torah in private and public has the status of a non Jew! . . . Even if he admitted under duress that [Mohammed] was a prophet, that person is considered an evil doer whose testimony the Torah disqualified. **The Epistle of Forced Conversion**

B.

ועתה אתחיל לבאר גודל הטעות מה שנכשל בה העני הזה ומה שעשה בעצמו והוא לא ידע ואיך שחשב לעשות טובה אחת וקנה רעות רבות. . . . ישראל שנאנסו באונס השמד ועושים מצוות בסתר איך לא יגמלם ד' על כך! ולא יהיה הפרש אצלו בין עושה מצוה או אינו עושה, בין עובד אלקים לאשר לא עבדו. וראיתי לחלק דברי בזה הענין לחמשה מינים: . . . המין הראשון עבודה זרה גלוי עריות ושפיכת דמים הדין בהם הוא . . . שיהרג ואל יעבור. ושאר המצות . . . יביט אם להנאת עצמו נתכון יעבור ואל יהרג בין בשעת השמד בין שלא בשעת השמד בין בסתר ובין בפרהסיא. . . . ובשעת השמד יהרג ואל יעבר בין בצנעה בין בגלוי. . . . המין השני בגבול חלול השם . . . והענין הזה יתר מכל העונות ואין יום הכפורים ולא יסורים ולא תשובה מכפרים אלא כולם תולים ומיתה מכפרת. . . . וכל איש מבני ישראל חייב בקידוש השם. . . . המין השלישי במדרגת הנהרגים על קדושת השם והאנוסים באונס השמד . . . שנהרג על קדושת השם אפילו היו עונותיו כמו ירבעם בן נבט וחביריו הוא מעולם הבא ואפילו לא היה תלמיד חכם. . . . ואם לא יהרג אלא עבר מפני האונס ולא נהרג לא הטיב לעשות והוא כמחלל שם שמים באונס. . . . ולא נקרא לא פושע ולא רשע ולא פסול לעדות. . . . המין הרביעי מענין זה השמד בין השמדות . . . ואולם זה השמד לא יתחייב עשית מעשה זולת דיבור בלבד ואם ירצה אדם לקיים תרי"ג מצוות בסתר יקיים. . . . וכבר נתאמת אצלם שאין אנחנו מאמינים באותו הדבור. . . . וכל מי שנהרג כדי שלא יודה בשליחות אותו האיש לא יאמר עליו אלא שעשה הישר וטוב. . . . כי הוא מסר עצמו לקדושת השם יתברך ויתעלה אבל מי שבא לישאל אותנו אם יהרג או יודה אומרים לו שיוודה ולא יהרג אבל לא יעמוד במלכות אותו המלך אלא ישב בביתו עד שיצא אם הוא צריך ומעשה ידיו יעשה בסתר כי מעולם לא נשמע כמו זה השמד הנפלא שאין כופים בו כי אם על הדבור בלבד ולא יראה מדברי רבותינו זכרונם לברכה שיאמרו יהרג ואל יעבור ואל יאמר דבר אחד שאין בו מעשה אבל יהרג כי אשר יחיבוהו לעשות מעשה או על דבר שהוא מוזהר עליו. . . . אלא יזהר מכל מה שהוא יכול. . . . על כן צריך האדם לידע שכל עבירה שיעשה נפרעים ממנה עליה וכל מצוה שיעשה מקבל עליו שכר ואין הדבר כמו שחשב. . . . וכל זה אם לא יכופו אותו הכופרים לעשות מעשיהם שצריך האדם לצאת מביניהם אבל בשכופים אותו לעבור על אחת מן המצות אסור לעמוד באותו מקום אלא יצא ויניח כל אשר לו וילך ביום ובלילה עד שימצא מקום שיהא יכול להעמיד דתו והעולם גדול ורחב. . . . אבל אם יעמוד אדם במקומות שיראה כי התורה תפסוק והמין יאבד בעבור השנים והוא אינו יכול להעמיד בדתו ויאמר: אשאר אני עד שיבא משיח ואצא מזה שאני בו! אין זה כי אם רוע לב ואבוד גדול ובטול הדת והדעת. המין החמישי אפרש בו איך ראוי לאדם לראות את עצמו באלה ימי השמד? . . . שיראה נפשו מחלל שם שמים לא ברצון ממש אבל קרוב הוא להיות ברצון ושהוא נזוף מלפני המקום נענש על רוע מעשיו ואם זה עשה מצוה מן שמצות שהקדוש ברוך הוא מכפיל שכרו עליהן. . . . ואינו דומה שכר מי שעושה מצוה בלא פחד לשכר מי שיעשה אותה והוא יודע שאם יודע בו ואבד נפשו וכל אשר לו. . . . ואע"פ כן לא יפנה אדם ממחשבתו עד שיוצא מאותם גלילות שקצף עליהם השם וישתדל בכל יכלתו. וגם כן אינו ראוי להרחיק מחללי שבתות ולמאוס אותם אלא מקרבם ומזרזם לעשות המצוות וכבר פירשו רבותינו זכרונם לברכה שהפושע אם פשע ברצונו כשיבוא לבית הכנסת להתפלל מקבלים אותו ואין נוהגים בו מנהג בזיון. אגרת השמד

Now I will begin to explain the great [conceptual] error which caused this [intellectually] impoverished fellow to stumble and the [additional errors] which he himself unknowingly made and how he thought to accomplish a good thing [but on the contrary] created many terrible ones instead. . . . If Jews, who were forcibly converted, do *mitzvos* in private, how can it be that G-d will not grant them reward! He doesn't make any distinction between those that perform mitzvos and those who don't, or between someone who serves G-d and someone who doesn't! I wish to divide my remarks on this subject into five sections.

The first section is devoted to idolatry, immorality and bloodshed. Their status is as follows: . . . [In such an instance] they should let themselves be killed rather than transgress. Regarding other commandments . . . the person should see if the intention [of the non Jew who is forcing him to violate the law] is only for personal pleasure, in which case one is allowed to violate the law in order to save one's life, whether it be done in private or public. . . . At the time of forced conversion, one is required to let himself be killed whether it be done in private or public.

The second section is devoted to **חילול השם** the desecration of G-d's name. . . . This kind of sin is more severe than any other and neither Yom Kippur nor repentance can atone for it; rather, they keep the punishment in suspension and death creates the final atonement.

The third section is devoted to the level attained by those that are killed through sanctifying G-d's name [and by comparison] the level of those that are compelled [to violate the Torah] through forced conversion. . . . A person who is killed in the act of sanctifying G-d's name has a portion in the World to Come, even if his sins are like those of [the infamous] Yerovam ben Navat and his ilk, and even if he is not learned. . . . [However,] if he did not let himself be killed but rather violated the halacha because of compulsion, he did not act properly and has violated the name of Heaven under duress. . . . [Nonetheless,] he is not considered a rebel or being evil and he is not considered invalid to present testimony to a court. . . .

The fourth section is devoted to this particular forced conversion and how it differs from the rest. . . . In this forced conversion, they did not require one to actually do an act, only to make a verbal [commitment]. If a person desired to fulfill all of the *Taryag mitzvos* in private, he would be allowed to. . . . It is well established by them that we do not actually believe in that verbal formula. . . . Regarding someone who lets himself be killed in order to avoid making that pronouncement regarding the mission of that man [Mohammed], it can be said of him that he has done that which is proper and good, for he has given his life in order to sanctify the Divine name. However, if someone would ask us if he should let himself be killed or he should make that confessional, we would tell him to confess and not be killed. However, he should not remain in that kingdom, but rather sit at home, unless he absolutely needs to go out, and should secretly observe [the Torah] in private. We have never heard of such an unusual *Shmad* where they do not force anyone to do anything except to make that verbal pronouncement. It does not seem that our Rabbis, of blessed memory, demanded one to give up his life in order to avoid something that does not involve an actual act . . . He should be careful [however,] not to violate anything . . .

Therefore, a person should be aware that he will be punished for any violation [how minor,] and he will be rewarded for any *mitzvah* that he performs. It is not as he [would normally] think. . . . All of this is of course if the heretics do not force him to actually do anything for which one would be required to leave their midst. However, if they would force him to transgress any one of the *mitzvos*, it would be forbidden to remain in that place and he would be required to forsake all that he has and to travel day and night until he would find a place where he would be able to observe Judaism. The world is large and wide! . . . However, if a person stays in places where he sees that the Torah is no longer being kept and where heresy is destroying belief and he personally can no longer maintain his observance of Torah, and yet he says, "I will remain here until Moshiach comes and then will I leave this place!", this is only the product of a disturbed heart resulting in great destruction and the cessation of observance and knowledge.

The fifth section is devoted to explain how a person should view himself [if he is caught up] in these days of forced conversion. . . . He should view himself as one who is desecrating the name of G-d. It is not something that was done through actual malice, however, it is close to being so. He is someone who is despised by G-d and will be punished for his bad deeds. If he does any of the *mitzvos* [under such difficult circumstances], however, his reward will be doubled. . . . The reward for someone who does a *mitzva* under fear [of being exposed and losing his life and all of his possessions] is much greater than someone who does it under normal circumstances. . . . Even so, a person should not let his mind rest until he leaves those areas wherein G-d has displayed His anger and should make every effort with all his might. In addition, it is not correct to distance oneself from Sabbath violators and to despise them. Rather, one should bring them closer and encourage them to do the *mitzvohs*. Our Rabbis, of blessed memory, have explained to us that if someone willfully violates the *halacha* and walks into a synagogue, we receive him and do not treat him with scorn. **The Epistle of Forced Conversion**

IV. Rambam's Commentary to the Mishna

A.

וכוונתי בחיבור זה לפרש את המשנה כפי שנתפרשה בתלמוד, ולהביא רק את הפירושים הנכונים, ולהשמיט את הפירושים שנדחו בתלמוד, ואכתוב הטעמים שמחמתם נקבע אותו דבר, והטעמים שבגללם נפלה מחלוקת בין החולקים בקצת מחלוקות, וכדעת מי ההלכה, כמו שנתבאר בתלמוד, ואשתדל בכל זה לקצר הלשון עד כדי שלא יפול ספק לקורא, לפי שאין חבורנו זה להסביר לאבנים, ואינו אלא להסביר למי שמבין. הקדמה לפירוש המשניות

My intention in this work is to explain the Mishna according to the way it is explained in the Talmud and to cite only those explanations that [the Talmud deemed to be] correct and to delete those explanations that were rejected by the Talmud. I will [also] cite the reasoning of the [Mishna], the reasoning of the different opinions [quoted in the Mishna] when it is applicable, and the final *halachic* ruling based on the Talmud. I will make every effort to be brief while maintaining clarity, for this work was not written to edify [people with heads like] rocks, but rather for people with intelligence. **Prologue to Rambam's Commentary**

B.

יודע הוא יתעלה כי יש הלכות מהם שכתבתי פירושן במסעותי בדרכים ומהם רשמתי בהיותי על גבי האניות בים הגדול, ודי במצב זה, נוסף על היותי מעייין במדעים אחרים. ולא תארתי את המצב אלא כדי להסביר התנצלותי במה שעלול להראות למבקר שידקדק בו. והתחלתי לחבר פירוש זה ואני שלוש ועשרים שנה, והשלמתי אותו במצרים ואני בן שלשים [ושלשה] שנה שהיא שנת אלף וארבע מאות ותשע ושבעים לשרות זה היא שנת ארבעת אלפים ותשע מאות ועשרים ושמונה ליצירה. סיום לפירושו לסדר טהרות

G-d knows that there are some *halachos* which I explained while on the road; others that I wrote down while I was on board ship in the Mediterranean. This was besides my research into other sciences. The reason that led me to describe my situation in detail was my desire to justify the fact that my work is bound to be subject to [serious] criticism. I began to compose this work when I was twenty three years of age and I finished it in Egypt at the age of thirty [three] in the year one thousand four hundred and seventy nine [in the Seleucid dating] of documents which is four thousand nine hundred and twenty eight years from creation (1168 C.E.). **Epilogue to the Commentary to the Mishna - Seder Taharos**

C.

דע כי כל מצווה שנתן הקדוש ברוך הוא למשה רבנו עליו השלום נתנה לו בפירושה היה אומר לו המצווה ואחר כך אומר לו פירושה וענינה והנה לך משל הקדוש ברוך הוא אמר למשה: בסוכות תשבו שבעת ימים. אחר כך הודיע שהסוכה הזאת חובה על הזכרים לא על הנקבות ושאינן החולים חייבים בה ולא הולכי דרך ושלא יהיה סוכה אלא בצמח הארץ ולא יסככנה בצמר ולא במשי ולא בכלים כגון הכסתות והכרים והבגדים. והודיע שהאכילה והשתיה והשנה בה כל שבעה חובה. ושלא יהיה גובה הסוכה פחות מעשרה טפחים. וכאשר בא הנביא עליו השלום נתנה לו המצווה הזאת ופירושה וכן השש מאות ושלוש עשרה מצוות הם ופירושם המצוות בכתב ופירוש על פה. הקדמה לפירוש המשניות

You should know that every *mitzvah* which the Holy One, blessed be He, gave to Moshe Rabbainu, was given to him with its explanation. He would [first] tell him the commandment and afterwards tell him its explanation and content. I will present to you an example: The Holy One, blessed be He, told Moshe, "You shall dwell in Sukkos for seven days." Afterwards he informed him that this *mitzvah* of Sukkah is incumbent upon males and not upon females and that sick people are not required [to dwell in Sukkos], nor are travelers. Also he told him that the material of the Sukkah is to be made only of vegetation and not of wool, silk, or vessels such as mattresses, pillows or clothing. He [also] informed him that eating, drinking and sleeping are required for all seven days and that the minimum height of the Sukkah is ten *tephachim*. Just as this *mitzvah* was given to the Prophet in such a manner, so, too, each of the six hundred and thirteen *mitzvos* was given with its commandment in writing and its explanation orally. **Prologue to the Rambam's Commentary to the Mishna**

D.

[תחית המתים] היא יסוד מיסודי תורת משה רבנו עליו השלום ואין דת ואל דבקות בדת יהודית למי שלא יאמין זה אבל הוא לצדיקים בלבד. ואיך יחיו הרשעים והם מתים אפילו בחייהם וכן אמרו (ברכות יח:) רשעים אפילו בחייהם קרואים מתים, צדיקים אפילו במיתתם קרואים חיים. הקדמה לפרק חלק

The resurrection of the dead is one of the principles of the Torah of Moshe Rabbainu, may he rest in peace. Someone who does not believe in this has no connection to the Jewish religion. [The resurrection] is reserved, however, only for the righteous. How can the evil be resurrected when they are considered to be dead even when they are physically alive. Similarly, it is stated [Berachos 18b] that the evil even in their lifetime are considered to be dead while the saintly are considered to be alive even after death.

Prologue to "Chelek"

E.

ודע שהדברים אשר אומר בפרקים אלו ובמה שיבוא מן הפירוש אינם דברים שבדיתים מעצמי ולא מפירושים שחדשתים. אמנם הם ענינים לקטטים מדברי חכמים במדרשות ותלמוד וזולתם מחבוריהם ומדברי הפילוסופים גם כן הקדמונים והחדשים ומחבורי הרבה בני אדם ושמע האמת ממי שאמרה. ואפשר שאביא לפעמים מאמר אחד כולו מספר המפורסם בלשונו ואין בכל זה רוע, ואיני מתפאר במה שאמרו מי שקדם ממני שאני כבר התודיתי בזה ואף על פי שלא אומר 'אמר פלוני' שזה אריכות ואין תועלת בה. ואפשר שיהיה מביא זכרון שם האיש ההוא לחשוב שהדבר ההוא נפסד ובתוכו רוע שלא יבינהו. ומפני זה ראיתי שלא לזכור האומר שכוונתי להועיל הקורא ולבאר לו ענינים הצפונים בזאת המסכת. שמונה פרקים – הקדמה למ' אבות

You should know that the things that I am stating in these chapters and that which will be forthcoming in the commentary [to Avos,] are not things which I have produced on my own nor from the commentaries that I have authored. They are in reality subject matter that I have gathered from the sayings of the Sages in the Midrash and Talmud and related works **and from the sayings of the philosophers, both ancient and modern, and the works of many authors. [One should] accept the truth from whoever states it.** At times I may quote an entire statement from a famous book verbatim. There is nothing wrong with that. Despite the fact that I have not cited the actual attributions, which only adds unnecessary length to [this commentary], I am not taking any personal credit for the statements made by those that preceded me, as I have already admitted. It is [also] possible that quoting the actual source by name will cause [the reader] to think that the idea quoted is without substance and contains evil and he won't understand its true meaning. Therefore I have seen to it not to mention the sources of my statements. My intention is to benefit the reader and to explain to him the ideas alluded to in this tractate.

Shemona Perakim - Prologue to Avos

F.

לפי שהכללים הללו גדולי הערך שהסדרתי לך בהקדמה זו לא הושג שום כלל מהם אלא לאחר שייגעתי בו יגיעה גדולה בבירורו לכל צדדיו ולקטתים אחד מעיר ושנים ממשפחה מכל פנות התלמוד ונבכי הברייתות והתוספות עד שאספתי מהם הקדמה זו שתהא מפתח לכל מה שאני רוצה לפרש בסדר זה. וכן אף לרוב הלכות הקשות שבתלמוד לפי שכל הלכה שמדובר בה בטומאה וטהרה קשה אפילו על הרבנים הגדולים, וכל שכן על התלמידים ואם תמצא מהם דברים למי שהוא תמצא דבריו ארוכים מאוד מעטי התועלת לא יושג לך מהם ענין שלם לפי שאינם עוסקים בעיקרי המקצוע הזה כלל. אבל מה שהקדמנו אנחנו במבוא זה הוא מספיק מאד וצריך לזכרו כמו שאמרנו. ולא ידע באמת ערך התועלת שבו אלא מי שכבר יגע ימים ונרד שנה לילות בהלכה מאותן ההלכות שבתחילת שבת ופסחים . . . ולא נתברר לו כלל לסמוך עליו ואחר כך יקרא מבוא זה ומה שאחריו ויהיו לו כל אותם הדברים בנויים על יסודותיהם הרי אז ידע ערך מה שנעשה כאן. הקדמה לטהרות

. . . because these principles that I have arranged for you are of immense value. Only after tremendous toil to clarify them from every angle was I able to comprehend any of these principles. I collected them " *one from a city and two from a family* " from all the corners of the Talmud and the tangle of *Braissos* and *Toseftos* until I gathered them together into this preface so that it should serve as a key to all that I desire to explain in this Order. Similarly [it will serve as a key] to the many difficult *halachos* of the Talmud. This is because of the fact that all of the *halachos* of *tumah* and *taharah* found in the Talmud are difficult to understand for even great Rabbis and most certainly for students. Even if you are able to find [something in print] from an author, you will find that the exposition is extremely long and with little benefit. You [probably] won't comprehend the subject in its entirety, because they are not really devoted to the subject. However, what we have prefaced in this introduction will very well suffice and should be put to memory. Only a person who has fruitlessly toiled by day and fought sleep at night to understand the *halachos* at the beginning of the tractates of Shabbos and Pesachim and then reads this introduction and realizes that they are built on the foundations laid out therein, will truly understand the great benefit one can derive from this [introduction]. **Prologue to Seder Taharos**

G.

ומי שלא ראה הקדמתיו בסדרים לא ראה מאורות מימיו. צידה לדרך – ר' מנחם בר' זרח

He who didn't see [the Rambam's] introductions to the Orders [of Mishna], never saw luminaries in his life. **Tzeidah LaDerech - R. Menachem b. R. Zerach**

V. Sefer HaMitzvos

השורש הראשון שאין ראוי למנות בכלל הזה המצות שהן מדרבנן

The first principle: It is incorrect to count Rabbinical commandments as part of the total [of 613].

השורש השני שאין ראוי למנות כל מה שלמדים באחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן או מרבו

The second principle: It is incorrect to count anything that has been derived from one of the thirteen rules of hermeneutical Torah derivation or from an allusion of an extra letter or word.

השורש השלישי שאין ראוי למנות מצות שאין נוהגות לדורות

The third principle: It is incorrect to count commandments that do not apply for all generations.

השורש הרביעי שאין ראוי למנות הצווים הכוללים התורה כולה

The fourth principle: It is incorrect to count those commandments which command us to completely embrace the observance of the entire Torah.

השורש החמישי שאין ראוי למנות טעם המצות מצוה בפני עצמה

The fifth principle: It is incorrect to count the rationale of the commandment as a separate commandment.

השורש השישי שהמצוה שיהיה בה עשה ולא תעשה ראוי למנות עשה שבה עם מצות עשה ולא שבה עם מצות לא תעשה

The sixth principle: A *mitzvah* which contains both specific positive and negative commandments should be counted [twice]: the positive aspect as a separate positive commandment and the negative aspect as a separate negative commandment.

השורש השביעי שאין ראוי למנות דקדוקי המצות

The seventh principle: It is incorrect to count the minutiae as separate commandments.

השורש השמיני שאין ראוי למנות שלילות החיוב עם האזהרה.

The eighth principle: It is incorrect to count as a negative commandment a statement that only serves to negate a positive obligation.

השורש התשיעי שאין ראוי למנות הלאומים והעשה אבל הדברים המוזכרים מהם והמצווה בהם

The ninth principle: It is only correct to count as negative and positive commandments the negative or positive acts that are commanded [and not the total number of repetitive commands].

השורש העשירי שאין ראוי למנות ההקדמות אשר הם לתכלית אחת מן התכליות.

The tenth principle: It is incorrect to count as separate commandments the preparatory steps which only serve as a means to a specific goal.

השורש האחד עשר שאין ראוי למנות חלקי המצוה חלק חלק בפני עצמו כשיהיה המקובץ מהם מצוה אחת.

The eleventh principle: It is incorrect to count the separate parts of a *mitzvah* which only combine together to create a whole *mitzvah*.

השורש השנים עשר שאין ראוי למנות חלקי המלאכה מהמלאכות שבא הצווי בעשייתם כל חלק וחלק בפני עצמו

The twelfth principle: It is incorrect to count as separate commandments the separate acts of labor which combine to form the entire act, even though they are commanded separately.

השורש השלשה עשר שהמצות לא ירבה מספרם כמספר הימים שתתחייב בהן המצוה ההיא

The thirteenth principle: The commandments do not increase in number according to the days one is required to perform that commandment.

השורש הארבעה עשר שאין ראוי למנות קיום העונשים במצות עשה

The fourteenth principle: It is incorrect to count the fulfillment of the punishments of the various commandments as separate commandments.

VI. Mishneh Torah.

A.

ועד זמן זה שהיא שנה שמינית אחר מאה ואלף לחרבן הבית, והיא שנת ארבעת אלפים ותשע מאות ושלשים ושבע לבריאת עולם: ובזמן הזה תקפו הצרות יתירות ודחקה השעה את הכל ואבדה חכמת חכמינו ובינת נבונינו נסתרה. לפיכך אותם הפירושים וההלכות והתשובות שחברו הגאונים וראו שהם דברים מכוארים נתקשו בימינו ואין מביין עניניהם כראוי אלא מעט במספר. ואין צריך לומר הגמרא עצמה הבבלית והירושלמית וספרא וספרי והתוספתא שהם צריכין דעת רחבה ונפש חכמה וזמן ארוך ואחר כך יודע מהם הדרך הנכונה בדברים האסורים והמותרים ושאר דיני התורה היאך הוא. ומפני זה נערתני חצני אני משה בן מיימון הספרדי ונשענתי על הצור ברוך הוא ובינותי בכל אלו הספרים וראיתי לחבר דברים המתבררים מכל אלו החיבורים בענין האסור והמותר הטמא והטהור עם שאר דיני התורה. כולם בלשון ברורה ודרך קצרה עד

שתהא תורה שבעל פה כולה סדורה בפי הכל בלא קושיא ולא פירוק. לא זה אומר בכה וזה בכה. אלא דברים ברורים קרובים נכונים על פי המשפט אשר יתבאר מכל אלו החיבורים והפירושים הנמצאים מימות רבינו הקדוש ועד עכשיו. עד שיהיו כל הדינין גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומצוה ובדין כל הדברים שתיקנו חכמים ונביאים. כללו של דבר כדי שלא יהא אדם צריך לחיבור אחר בעולם בדין מדיני ישראל אלא יהא חיבור זה מקבץ לתורה שבעל פה כולה עם התקנות והמנהגות והגזירות שנעשו מימות משה רבינו ועד חבור הגמרא וכמו שפירשו לנו הגאונים בכל חיבוריהם שחיברו אחר הגמרא. לפיכך קראתי שם חיבור זה משנה תורה. לפי שאדם קורא בתורה שבכתב תחלה ואחר כך קורא בזה ויודע ממנו תורה שבעל פה כולה ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם. רמב"ם הקדמה ליד החזקה

. . . until this time, which is the one thousand one hundred and eighth year from the destruction of the Temple, which is four thousand nine hundred and thirty seven years from the creation (1177 C.E.). In this period of time, severe vicissitudes prevail, and we feel the pressure of hard times. The wisdom of our wise men has disappeared; the understanding of our prudent men is hidden. Hence, the commentaries of the Geonim and their compilations of laws and responses, which they took care to make clear, have in our times become hard to understand so that only a few individuals properly comprehend them. Needless to add that such is the case in regard to the Talmud itself - the Babylonian as well as the Palestinian - the Sifra, the Sifrei, and the Tosefta, all of which works require for their comprehension a broad mind, a wise soul, and considerable study, and then one can learn from them the correct practices as to what is forbidden or permitted, and the other rules of the Torah.

On these grounds, I, Moshe the son of Maimon, the Sefardi, bestirred myself, and, relying on the help of G-d, blessed be He, intently studied all those works, with the view of putting together the results obtained from them in regard to what is forbidden or permitted, clean or unclean, and the other rules of the Torah - **all in plain language and terse style**, so that thus the entire Oral Law might become **systematically** known to all, without citing difficulties and solutions or differences of view, one person saying so, and another, something else - but consisting of statements, clear and convincing, and in accordance with conclusions drawn from all these compilations and commentaries that have appeared from the time of our holy teacher, [Rabbi Yehudah HaNasi,] to the present, so that all the rules shall be accessible to young and old regarding the laws of each and every commandment and the laws of the legislation that was instituted by the Sages and prophets. **The underlying principle of this work is that it will enable any person to become knowledgeable in all of the laws of Israel without resorting to any other work.** Rather, this work will be a compendium of the entire Oral Law together with the Rabbinic legislation, customs and decrees that were made from the days of Moshe Rabbainu until the composition of the Talmud as the Geonim have explained to us in all of their works that they composed after the Talmud. I have called this work, Mishnah Torah, [second to the Torah], because a man can read the Written Torah first and afterwards read this work and he will know the entire Oral Law without having to read another work in between. **Prologue to Mishnah Torah**

B.

יש גאונים שהורו שהבוגרת אין לה טענת דמים ויש לה טענת פתח פתוח, ואין דרך התלמוד מראה דבר זה וטעות היתה בנוסחאות שלהם, וכבר בדקתי על ספרים רבים וקדמונים ומצאתי שהדבר כמו שביארנו שאין לבוגרת אלא טענת דמים בלבד. רמב"ם הלכות אישות פרק יא הלכה יג

There are Geonim that ruled that a *bogeres* is not subject to a claim of [an unexpected lack of] blood [of the hymen] but is subject to a claim of an [unexpected] opening [which should have been closed by the hymen]. The approach that the Talmud takes does not seem to bear this out and they [must have had] an error in their texts. I have already checked out many *sefarim*, [many of which were quite] old, and I have found the thing to be as we have explained: A *bogeres* is only subject to a claim of [an unexpected lack of] blood [of the hymen]. **Rambam Hilchos Ishus Chapter 11:13**

C.

יש נוסחאות מן הגמרא שכתוב בהן שהאומר לחבירו אל תפרעני אלא בעדים ואמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים אינו נאמן וטעות ספרים הוא ולפיכך טעו המורים על פי אותן הספרים וכבר חקרתי על הנוסחאות הישנות ומצאתי בהן שהוא נאמן והגיע לידי במצרים מקצת גמרא ישנה כתוב על הגוילים כמו שהיו כותבין קודם לזמן הזה בקרוב חמש מאות שנה ושתי נוסחאות מצאתי מן הגוילים בהלכה זו ובשתייהם כתוב ואם אמר פרעתי בפני פלוני ופלוני והלכו להן למדינת הים נאמן, ומפני טעות זו שאירע למקצת הספרים הורו מקצת גאונים שאם אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו בפני אחרים שאינו נאמן אע"פ שהביא עדים שפרעו בפניהם וגם זו טעות גדולה והדין האמת שאם באו עדים שפרעו בפניהם נפטר ואין כאן מקום חשש. גם ההוראה הזאת על פי ספריהן שכתוב בהן באותו שאמר לחבירו פרעני בפני עדים ששנו הלכות והלך ופרעו בפני עדים וטעות ספרים הוא ומצאתי בגוילים כתוב אזל פרעיה ביניה לבין דיליה אע"פ שהספרים מוגהין כמו שביארנו כך יראה מדין הגמרא, רמב"ם הלכות מלוה ולוה פרק טו הלכה ב

There are texts of the Talmud that read: One who says to his friend, "Pay your debt to me only in front of witnesses" and the person said to him later, "I paid you in the presence of these two people who left overseas" is not believed. This text is incorrect. Therefore, the decisors have erred, based upon those texts. I have investigated old texts and have found that in this case the person is believed. A fragment of an old *gemora* reached my hand in Egypt which was written on parchment in a script that was used some five hundred years ago. I found two texts written on parchment and in both it was written that, if the witnesses went overseas, the person is believed. Because of an error which occurred in some of the texts, some of the Geonim ruled . . . This ruling was also based on their own texts. I found, however, [in the Talmud] written on parchment the following . . .

Rambam Hilchos Malveh V'Loveh Chapter 15:2

D.

לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, כמו שביארנו בהלכות תשובה. ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה, ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ד' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים.

נשלמו הלכות מלכים והחבור כולו, ברוך שאמר והיה העולם בפרטו ובכללו. נגמר ספר ארבעה עשר והוא ספר שופטים, הלכותיו חמש, ופרקיו אחד ושמונים: הלכות סנהדרין ששה ועשרים פרקים, הלכות עדות שנים ועשרים פרקים, הלכות ממרים שבעה פרקים, הלכות אבל ארבעה עשר פרקים, הלכות מלכים שנים עשר פרקים. כל הלכות הספר בכללו שלשה ושמונים, והפרקים תקפ"ב. תם ונשלם שבח לקל בורא עולם. רמב"ם הלכות מלכים פרק יב: הלכה ד-ה

The Sages and Prophets did not desire the coming of the Messianic Era in order to rule over the entire world, or so that they should dominate over the non Jews, or in order that the nations should raise them up, or in order to eat, drink and be merry. It was only in order that they be free to study Torah and its wisdom and they won't have anyone to pressure them and cause them to cease studying. [And this is all] in order to merit the World to Come, as we have explained in *Hilchos Teshuvah*. In that time there will be no hunger, nor war, nor jealousy and competition, for the goodness will exceedingly overflow. All delicacies will be as common as dirt. The only serious activity of the world will be only to know G-d. Therefore, the Jews will become great scholars and will know the hidden things and will comprehend the knowledge of their Creator to the extent that it is humanly possible, as it is stated in Scripture: The world will be filled with the knowledge of G-d as the water covers the sea.

This completes *Hilchos Melachim* and this entire work. Blessed be He who spoke and the world became in its particulars and its entirety. With this, the Book of Judges (*Sefer Shoftim*) is completed. It is composed of five halachic sections with eighty one chapters: *Hilchos Sanhedrin* contains twenty six chapters, *Hilchos Eidos* contains twenty two chapters, *Hilchos Mamrim* contains seven chapters, *Hilchos Eivel* contains fourteen chapters, *Hilchos Melachim* contains twelve chapters. The total number of the halachic sections in this work is eighty three, containing nine hundred and eighty two chapters. This work is now complete. Praised be G-d, the Creator of the world. **Rambam Hilchos Melachim 12:4,5**

E.

וכבר נפוץ החבור עד לקצות הארץ. אגרת מהרמב"ם

This work has already spread throughout the world. **Letter from Rambam**

F.

וכמה טרחתי יומם ולילה כמו עשר שנים רצופים בקבוץ חבור זה. ואנשים גדולים ככם הם ידעו מה שעשיתי שהרי קרבתי דברים מפורדים ומפורדים בין הגבעות וההרים וקראתי אותם אחד מעיר ושנים ממשפחה. אגרת מהרמבם לר' יונתן מלוניל

I have toiled nonstop by day and night for about ten years to put together this work. Great men such as yourselves know what I have done, for I have brought together statements that were spread out and scattered between hills and mountains and I have called them [to come together] *one from a city and two from a clan*. **Letter from Rambam to Rabbi Yonason of Luniel**

VII. Rambam and His Critics

A.

ויודע ממנו וכו'. א"א סבר לתקן ולא תיקן כי הוא עזב דרך כל המחברים אשר היו לפניו כי הם הביאו ראיה לדבריהם וכתבו הדברים בשם אומרם והיה לו בזה תועלת גדולה כי פעמים רבות יעלה על לב הדיין לאסור או להתיר וראיתו ממקום אחד ואילו ידע כי יש גדול ממנו הפליג שמועתו לדעת אחרת היה חוזר בו. ועתה לא אדע למה אחזור מקבלתי ומראיתי בשביל חבורו של זה המחבר. אם החולק עלי גדול ממני הרי טוב ואם אני גדול ממנו למה אבטל דעתי מפני דעתו. ועוד כי יש דברים שהגאונים חולקים זה על זה וזה המחבר בירר דברי האחד וכתבם בחיבורו ולמה אסמוך אני על ברירתו והיא לא נראית בעיני ולא אדע החולק עמו אם הוא ראוי לחלוק אם לא. אין זה אלא כל קבל די רוח יתירא ביה: השגת הראב"ד להקדמת משנה תורה

He intended to improve but did not improve, for he forsook the way of all authors who preceded him. They always brought proof for their statements and cited the proper authority of their statements. This was very useful, for sometimes the judge would be inclined to forbid or permit something and his proof was based on some authority. Had he known that there was a greater authority who interpreted the law differently, he might have retracted. Now, therefore, I do not know why I should reverse my tradition or my corroborative views because of the compendium of this author. If the one who differs with me is greater than I, fine; and if I am greater than he, why should I annul my opinion in deference to his? Moreover, there are matters concerning which the Geonim disagree, and this author has selected the opinion of one and incorporated it in his compendium. Why should I rely upon his choice when it is not acceptable to me and I do not know whether the contending authority is competent to differ or not. It can only be that "an overbearing spirit is in him". **Critique of Raavad to the Prologue of the Mishneh Torah**

B.

אמר אברהם: כל מה שכתב כאן אין לו שורש בגמרא ולא בתוספתא ולא השכל מורה. וחיי ראשי לולו כי מלאכה גדולה עשה באסיפתו דברי הגמרא והירושלמי והתוספתא הייתי מאסף עליו אסיפת עם וזקניו וחכמיו כי שנה עלינו הלשונות והמליצות לסבב פני השמועות לפנים אחרים וענינים שונים. השגת הראב"ד להלכות כלאים פרק ו' הלכה ב'

All that is written here has no basis in the Talmud nor in the Tosefta, and nor is it [based upon] common sense. By the life of my head, if it wasn't for the fact that **he accomplished a great feat in gathering together the words of the Talmud [Bavli], Yerushalmi, and the Tosefta**, I would have gathered against him the multitude of Jewry including their elders and scholars. For he has distorted the expressions and metaphors [of the Talmud] in order to give them an entirely different meaning. **The Critique of Raavad to Hilchos Kelaim 6:2**

C.

יפה אמר. ראב"ד ה' יו"ט א"י, ה' גזילה יג"ד, ה' חובל ומזיק א"י
יפה עשה שפסק כשמאל. ראב"ד ה' סוכה ה:כב

He has stated this well. **Raavad Hilchos Yom Tov 1:14, Hilchos Gezeila 13:14, Hilchos Chovel U'Mazik 1:18, Sukkah 5:22**

D.

כל מה שמתברר לי שאיננו נכון אני חוזר בי ממנו תמיד בכל דבר בין מחיבורי בין מטבעי.
אגרת לר' יוסף בר' יהודה

Once it has been shown to be incorrect, whether from my writings in Torah or science, I will always retract. **Letter of Rambam to R. Yosef b. R. Yehudah**

E.

דע שכל מי שכתב ספר . . . אחד משני דרכים הוא אוהז, או דרך חיבור או דרך פירוש. ודרך חיבור להזכיר הדברים הענינים בלבד בלא קושיא ובלא פירוק ובלא שום ראיה בעולם כמו שעשה רבנו הקדוש בחבור המשנה. ודרך הפירוש להזכיר הדברים הנכונים ודברים אחרים סותרים אותן וקושיות על כל דבר והפירוק והראיה, שזה דבר אמת וזה שקר או שזה ראוי וזה אינו ראוי. וזו דרך התלמוד, שהתלמוד פירוש המשנה. ואני לא עשיתי פירוש אלא חיבור על דרך המשנה. ושמא יאמר מי שלא יבין והלא במשנה כתוב שמות החכמים וידמה שזו היא הראיה: פלוני אומר כך ופלוני אומר כך. אין זו ראיה. הראיה היא להודיע מפני מה אמר פלוני כך ומפני מה אמר פלוני כך. זו היא הראיה.

ודע שכל דברים הסתם שבו תלמוד ערוך הוא בפירוש בבלי או בירושלמי או מספרא וספרי או משנה ערוכה או תוספתא על אלו סמכתי ומהן חברתי. ודבר שהוא מתשובת הגאונים אומר בפירוש "הורו הגאונים" או תקנת אחרונים היא וכיוצא בזה. ודבר מפלפול אומר בפירוש: "יראה לי שהדבר כך וכך", או אני אומר "מכאן אתה למד שהדבר כך וכך".

וזו היא הראיה שמאחר שהודעתי בתחילת החבור שכולו מתלמוד בבלי וירושלמי וספרא וספרי ותוספתא. אבל היה לך לומר שתמצא דברים הנסתרים שאין אתה זוכר אותו באיזה מקום נאמר. זה וודאי יארע לך ולכל חכם שבעולם, שחיבור זה לו יכיר יגיעתו בו אלא חכם גדול כמוך אבל שאר התלמידים ידמו שהוא הולך על סדר התלמוד ומסיר הקושיה והפירוק בלבד. אני נשבע שיש בו כמה פרקים יהיו באותו הפרק הלכות פסוקות מעשרה מקומות או

יותר מן התלמוד והירושלמי ומן הברייתות, שאיני מהלך לא על סדר המשנה אלא כל ענין וענין מקבץ כל הדינים שנאמרו בו בכל מקום שהן עד שלא יהיו הלכות אותו הענין מפוזרות ומפורדות בין המקומות. וזו היתה סוף מגמתי בזה החבור שאין כוח באדם בעולם להיות זוכר כל התלמוד בבלי וירושלמי והברייתות שלשתן שהן עיקר הדינים. תשובות הרמב"ם ס' ק"מ לר' פנחס ברבי משולם הדיין באלכסנדריא

You should know that anyone who writes a *sefer* . . . takes one of two paths: Either he takes the path of composing a complete work (i.e. a halachic code) or the path of composing a commentary. The path of composing a complete work entails mentioning the subject matter itself without questions or answers and without any kind of proofs. This is the path that Rabbainu HaKodesh (Rabbi Yehudah HaNasi) took in compiling the Mishna. The path of composing a commentary entails mentioning the correct explanation, other sources that seem to contradict it, any other questions and the answer [to the questions together] with proofs confirming that this thing is true and the other thing is false or that this is correct and the other is incorrect. This is the path that the Talmud takes, for the Talmud is an explanation of the Mishna.

I have not composed a commentary, but rather a complete work embracing the path of the Mishna. Perhaps someone who lacks understanding will ask the question: Behold the Mishna quoted the names of the Sages? and will assume that the Mishna is marshaling a proof by making the statement, "This Sage said this and the other said that". This is not so. The function of a proof is to inform us why one Sage said this and why the other Sage said that. That is a proof.

You should know that all that is written in my work without attribution of authorship is based on the Talmud Bavli, Yerushalmi, Sifra, Sifrei, Mishna, or Tosefta. It was upon on these that I relied and from these sources did I compile my work. A source taken from the responsa of the Geonim is prefaced with, "The Geonim rule", or "It was instituted by the Geonim" or some similar expression. Something which is derived by logical derivation is prefaced with the words, "It seems to me that the thing is like this" or "I say", or "From here you can deduce that the thing is so". The proof that this is so is that I informed the reader at the beginning of the work that the entire work is based upon the Talmud Bavli, Yerushalmi, Sifra, Sifrei, and Tosefta. However, you should have said [to me in your query] that you find things [written in the work] whose sources are concealed from you and you can't remember where they were originally stated. This is something that can certainly occur to you or to any scholar. **Only a scholar of your caliber will recognize the amount of effort that went into it.** Other students, however, will imagine that it simply follows the order of the Talmud, only eliminating its question and answer [portion]. **I swear that there are many chapters which contain rulings based upon ten different sources or more which were gleaned from the Talmud, Yerushalmi and Braiisos.** I have not followed the order of the Mishna but rather arranged them according to subject matter and I gathered all of the laws pertinent to the subject from wherever they may be, in order that the laws of any subject should not be scattered among various places. **This was my ultimate goal in composing this work, for there is no man on earth who can remember all of the Talmud Bavli, Yerushalmi, and the three Braiisos (Sifra, Sifrei, Tosefta) which form the essential source of the laws. Rambam's Letter to R. Pinchas b. Rabbi Meshulem HaDayan of Alexandria**
F.

לעתיד לבא לכשתכלה הקנאה ותאוות השררה יסתפקו כל בני ישראל בו לבדו ולא יהיו קופצים על כל ספר הלכה מלבדו בלי ספק פרט למי שמבקש עניין לענות בו כל ימיו אף אם לא ישיג כל תכלית. אגרת מהרמב"ם

In the future, when jealousy and the desire for power will cease, the Jewish people will solely use [this work]. Without a doubt, they will not jump to use any other halachic work, with the exception of someone who wishes to devote his life to something without achieving any concrete end. **Letter from the Rambam**

VIII. The Letter to Yemen

A.

אמנם מה שזכרת מן העומד בארץ תימן שגזר שמד על ישראל והכריח כל המקומות שיש לו ממשלה עליהם לצאת מן הדת כמו שעשה הכנעני בארצות המערב שמועה זו הסירה הדר פנינו ורגזו וחלו עליה כל קהלותינו. . . . דבר זה לא יהרהר בעל אמונה ולא ישליכוהו מי שיש לו במשה אמנה ואין ספק להיות אלו חבלי משיח.

אבל מה שאמרת שדעת קצת בני עמנו נעדרה ונתבלבלה ונעה לבבם ותתחדש להם ספק ונתעלפה סברתם וקצת לא סרו מאמונתם ולא נתעלפו ולא חרדו זה לזה דבר זה כבר קדם על ידי דניאל עליו השלום. . . . עד שיתחדש להם ספק ויטעו ויתעו עד שלא יתבאר להם כי אם מעט מזער.

However, that which you mentioned about the authority in Yemen who decreed destruction upon Israel and forced all who lived under his domain to forsake Judaism, just as the Germans have done in Western Europe, this news has removed the luster from our faces and caused fear and trembling amongst all of our communities. . . . This thing is not a cause of doubt for someone of firm belief nor will it cause someone whose faith is in Moshe to cast aside [the Torah]. There is no doubt that these are the labor pains of Moshiach . . .

However, that which you said that some of our people are in confusion and doubts fill their hearts and cloud their thinking and yet there are still some who have not wavered from their faith and have not become faint of heart and mind and have not caused others to become frightened, this is something which Scripture has already predicted through the writings of Daniel, of blessed memory . . . [Eventually things will get so bad that even those that up till now had no doubts] will now begin to doubt and will err and wander in confusion. It will reach such proportions that only a very few [will still maintain their convictions]. **Rambam's Letter to Yemen**

B.

ועתה אחינו חיבים אתם להטות אזנכם ושמוע מה שאסדר לפניכם ותלמדוהו לטף ולנשים כדי שיתקיים להם מה שהסתפק מאמונתם ותתחזק בנפשותם האמת שאין לזוז ממנה. . . . ושלשת המערערים האלה כלומר הכת האנסית והכת הטוענת טענות והכת המתדמה לדתנו

כלן יאבדו ואם תראה להם שום גבורה ונצחון בשום זמן לא תעמוד להם . . . וכבר הבטיח הקדוש ברוך הוא ליעקב אבינו עליו השלום שאף על פי שישתעבדו האומות בזרעו ויענו אותם ויגברו עליהם הם ישארו ויעמדו והמשתעבדים בהם יחלפו ויאבדו כמו שנאמר "והיה זרעך כעפר הארץ" כלומר אף על פי שהם נתונים למרמס ולמרפס כעפר הזה שהכל דורסים אותו לא יעמדו . . . וכמו שאי אפשר שתתבטל מציאותו של הקדוש ברוך הוא כן אי אפשר שנאבד ונתבטל מן העולם. . . . ואתם אחינו חזקו ואמצו והשענו על הפסוקים האלה האמתים ואל יבהילו אתכם השמדות אם תכפו אתכם ואל יפחיד אתכם תוקף יד האויב עליכם וחלישת אומותינו שכל הענין הזה אינו רק נסיון ובחינה להראות אמונתכם וחבתכם לעולם.

Now my brethren, you are required to bend your ear and listen to what I am about to arrange [to be said] in your presence. Teach it to the women and children so you should bolster their faith and imbue within them the immutable truth. . . . These three antagonists: Those who physically force us to abandon Torah, those who prepare arguments against it, and those who imitate it [and claim that their faith has superseded it] will all be destroyed. If you see them exhibiting any strength or victory at any time it will not last [indefinitely]. . . . The Holy One, blessed be He, has already promised our Patriarch Yaakov that even though the nations will subjugate his descendants and cause them suffering and overcome them, [his descendants] will remain and survive while those that subjugated them will pass and be destroyed as it is stated in Scripture: And your seed shall be like the dust of the earth (Genesis 28:14). It means to say that even though they will be crushed and trampled upon, they eventually will overcome and be victorious. . . . And just as it is impossible for G-d's existence to ever cease so too we will never be destroyed or cease to exist. . . . And you my brethren gain strength and find support in these true citations. The forced conversions shouldn't confuse you even if they come non stop. Don't let the might of the enemy nor the weakened state of our nation frighten you. **This whole matter is only a test to show your faith and endearment to the world.**

Rambam's Letter to Yemen

C.

שהוא עמוד שהאמונה סוכבת עליו . . . והוא שתשמע אומה אחת בכללה דבור הקדוש ברוך הוא ושתראה כבודו עין בעין ודבר זה היה שתתחזק האמונה חזק שלא ישנה שנה . . . כדי שתעמדו בכל נסיון שיפגע בכם באחרית הימים.

This is the pillar upon which the belief in Torah revolves . . . that a whole nation should hear from the Holy One, blessed be He, and see His glory with their own eyes. This occurred in order to reinforce the belief in a way that will never falter. . . . in order that you will withstand any ordeal that will happen to you at the end of days. **Rambam's Letter to Yemen**

D.

ולא יעלה על הדעת שבהיותו עושה החמורות שלא יענש על הקלות כדי שיפקיר עצמו להן, אבל ירבעם בן נבט שחיק עצמות יענש על העגלים שחטא בהם והחטיא את ישראל וכמו כן יענש על שבטל מצות סוכה בסוכות וזה העיקר יסוד מיסודי התורה והדת ולמדוהו ועשו היקש עליו.

It shouldn't enter your mind to think that someone who violates the severe prohibitions will not be punished for violating the less severe ones. This is only an excuse to totally release oneself from responsibility. However, Yeravem ben Navat, may his bones be crushed, will be punished for the worship of the calves with which he sinned and caused others to sin, and will also be punished for having violated the commandment of dwelling in a Sukkah on the holiday of Sukkos. This is the essential principle of Torah and religion. Study this and make the appropriate comparisons. **Rambam's Letter to Yemen**

E.

משה רבינו רבם של כל הנביאים ששמענו הדבור המדבר אליו והאמינו בו ובנבואתו . . . והוא אמר לנו שלא נשארה מצוה בשמים לתת ואין שם אמונה אחרת ולא תורה בלתי זאת שתבא . . . וכן אמר לנו משה עליו השלום שהתורה הזאת עומדת לעולם לפיכך כל נביא שיאמר שהיא לזמן קצוב יש לנו לדעת מפשט נבואתו שהוא נביא שקר. . . . ומה שראוי לך לדעת כי כאשר אין תוספת בתורת משה ולא גרעון בפירושה המקובל והוא שבקבלו החכמים איש מפי איש והיא תורה שבעל פה.

Moshe Rabbainu, the master of all prophets, who we overheard as G-d spoke to him, and believed in him and his prophecy, told us that no other commandments would be given to us from Heaven and that there is no other belief system and no Torah except for the one [he gave us]. . . . He also told us that the Torah will last forever. Therefore, any prophet who says that the Torah was only meant for a limited time, is evidently a false prophet. . . . Furthermore, it is important for you to know that just as there is no addition to the Torah of Moshe, there is no diminution in the traditional explanation of the Torah that the Sages received in an unbroken chain. This is the Oral Law. **Rambam's Letter to Yemen**

F.

הקץ על דרך האמת לא יתכן לשום איש לדעת אותו לעולם.

It is impossible for anyone to know the dating of the final end of history. **Rambam's Letter to Yemen**

G.

אבל יש אצלנו קבלה גדולה ונפלאה קבלתי אותה מאבי שקבל מאביו ומאבי אביו והוא קבל הדבר וכן הדבר עד תחלת הגלות של ירושלים . . . תחזור הנבואה לישראל בשנת ארבעת אלפים תשע מאות שבעים ושש ליצירה ואין ספק שחזרת הנבואה היא הקדמה למשיח.

However, we have a great and amazing tradition which I received from my father who received it from his father and grandfather, dating all the way back to the exile of the Jews of Jerusalem to Spain . . . which states that prophecy will return to the Jewish people in the year four thousand nine hundred and seventy six from creation (1216 C.E.). There is no doubt that the return of prophecy is an [immediate] first step towards the coming of Moshiach. **Rambam's Letter to Yemen**